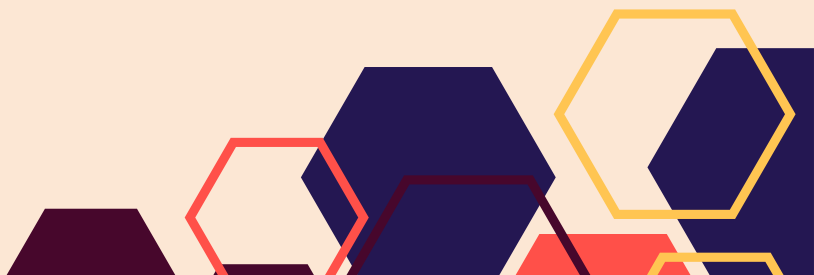

20 ÅRSBERETNING

25 Fylkesbiblioteket i Akershus, Buskerud og Østfold

*Foto forside: Fylkesbiblioteket i Akershus, Buskerud og Østfold,
Jørgen Greiner, Nina Holtan.
Tegning forside: Esther Buchmann.*

INNHALDSFORTEGNELSE

1 FORORD.....4

2 OM FYLKESBIBLIOTEKET.....5

2.1 Etterlevelse av lover, regler, vedtak og interne rutiner.....	6
2.1.1 Kjønnsbalanse og likestilling.....	6
2.1.2 Likestilling og mangfoldsarbeid.....	6
2.2 Økonomi.....	6
2.3 Tall som teller.....	7
2.4 Representantskapet.....	8

3 SAMARBEID OG LEVERANSER I FYLKESKOMMUNEN.....9

3.1 Medvirkning i fylkeskommunenenes plan- og strategiarbeid.....	9
3.2 Høringsuttalelser og politiske saker.....	9
3.3 Den kulturelle skolesekken (DKS).....	10
3.4 Utvikling av skolebibliotek.....	11
3.5 Prosjekter og tiltak.....	11
3.6 Synliggjøring av bibliotek.....	12
3.7 Forvaltning av avtaler.....	13

4 BIBLIOTEKUTVIKLING.....14

4.1 Bestillingstjenester: Bibliotekgerilja og Lesersørvis.....	14
4.2 Leselystmidler.....	15
4.3 Formidling av kunsthåndverk i bibliotek.....	16
4.4 Boklek.....	17
4.5 Forbudte bøker-uka.....	18
4.6 Samarbeidet med KS, HKdir og NB.....	19
4.7 Kampanje Uke 17.....	20
4.8 Opprettelse av KS Bibliotek i KS Digital.....	20

5 KOMPETANSEUTVIKLING.....21

5.1 Kurs i kildebevissthet for folke- og vgs-bibliotek.....	21
5.2 Bibliotekdagene.....	22
5.3 VIRAK.....	23
5.4 Bokgildet.....	24
5.5 Ungdomsbokgildet.....	25
5.6 Lesersørvis - kurs for kursledere.....	26
5.7 Statistikkverksted.....	26
5.8 Kulturytring.....	27
5.9 Samarbeid om Digitalt påfyll.....	27
5.10 Kunstig intelligens i bibliotekene - seminar og KI-aktuelt.....	28
5.11 Quria-kvarter.....	29
5.12 Workshop om formidling av åpen forskning.....	29

1. FORORD

Bibliotekåret 2025 har hatt høy aktivitet og mange tiltak som har bidratt til å styrke bibliotekutviklingen i fylkene.

Samarbeid med ulike typer bibliotek, og andre regionale og nasjonale aktører har vært viktig for å utvikle og styrke det samlede bibliotektilbudet. Vi har lagt vekt på å videreføre og utvikle eksisterende samarbeid og nettverk, samtidig som at nye samarbeid har kommet til.

Styrken som ligger i disse samarbeidene, kan ikke undervurderes. Jeg er glad for at Fylkesbiblioteket oppleves som en relevant partner og at vår innsats også betyr noe for bibliotekansatte og sluttbrukere. Samtidig henter vi inn ny kunnskap og impulser for å utvikle vår rolle framover.

Et viktig og omfattende arbeid dette året har vært evalueringen av Fylkesbiblioteket. Her har flere målgrupper vært involvert i vurderingen av hvordan det fungerer at Fylkesbiblioteket er organisert som et kommunalt oppgavefelleskap. Denne prosessen har gitt oss verdifull innsikt i forventningene som stilles til oss, hva vi lykkes med, og hvor vi kan bli tydeligere og mer treffsikre. Evalueringen har bekreftet noe vi ser i praksis hver dag, at bibliotekene trenger et støttende og

samarbeidende fylkesbibliotek for å kunne levere gode tjenester i et samfunn i stadig endring.

Gjennom året har vi sett hvordan bibliotekene håndterer store spørsmål og komplekse utfordringer. Hvordan de bidrar til inkludering, til livslang læring, til demokratisk samtale og digital trygghet. Hvordan de gir mennesker muligheten til å orientere seg i en verden som kan oppleves uoversiktlig. Og hvordan de, nettopp i urolige tider, blir viktigere enn noen gang.

I denne årsberetningen deler vi noen av resultatene, erfaringene og samarbeidene som har preget året 2025. Sammen med bibliotekene i fylkene har vi lagt grunnlag for videre utvikling og for at bibliotekene fortsatt skal være blant de mest åpne, relevante og framtidsrettede møteplassene vi har!

Signatur:

Heidi Hovemoen

fylkesbiblioteksjef og daglig leder

2. OM FYLKESBIBLIOTEKET

Fylkesbiblioteket bestod i 2025 av 28 årsverk. Våre kunnskapsmedarbeidere er det viktigste virkemiddelet for regional bibliotekutvikling og vår jobb er å sikre at fylker, kommuner og bibliotekansatte har tilgang til en variert og allsidig kompetanse som kan bidra til å utvikle bedre bibliotektilbud i Akershus, Buskerud og Østfold.

Oversikt over organiseringen av Fylkesbiblioteket i Akershus, Buskerud og Østfold.

Fylkeskommunens samfunnsoppdrag for regional bibliotekutvikling er gitt gjennom *Lov om folkebibliotek*. Fylkesbiblioteket er organisert som et kommunalt oppgavefelleskap og eies av fylkeskommunene Akershus, Buskerud og Østfold. Fylkesbiblioteket har kontorlokasjoner i alle tre fylker med Buskerud fylkeskommune kontorfylkeskommune.

2.1 Etterlevelse av lover, regler, vedtak og interne rutiner

Fylkesbiblioteket følger regler, rutiner og veiledninger for internkontroll og etisk reglement som gjelder i Buskerud fylkeskommune. Det henvises til fylkeskommunedirektørens årsberetning for nærmere detaljer.

2.1.1 Kjønnsbalanse og likestilling

Kjønns sammensetning i Fylkesbiblioteket:

Antall kvinner: 23

Antall menn: 5

2.1.2 Likestilling og mangfoldsarbeid

Likestillingsarbeidet omfatter alle de ulike personalområdene: rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, utviklingsmuligheter, tilrettelegging og mulighet for å kombinere arbeid- og familieliv. I tillegg jobbes det mot trakassering, seksuell trakassering og kjønnsbasert vold.

2.2 Økonomi

Det vises til årsregnskap for 2025, Fylkesbiblioteket i Akershus, Buskerud og Østfold kommunalt oppgavefelleskap. Daglig leder har følgende kommentar til årsregnskapet.

Netto driftsresultat viser et merforbruk på kr 150.000. Merforbruket gjelder eksterne prosjektmidler og er dekket av midler i bundne fond.

På inntektssiden viser posten *Andre overføringer og tilskudd fra staten* at det er et positivt avvik på 2,5 millioner kroner mot opprinnelig budsjett. Dette tilskrives tildelinger fra Nasjonalbiblioteket til prosjektet «Demokratiløftet» og til barnehagetiltak som følger opp regjeringens leselyststrategi. I tillegg kommer tilskudd fra Kulturrådet til gjennomføring av Bokgildet og Ungdomsbokgildet.

Posten *Overføringer og tilskudd fra andre* viser et positivt avvik mellom opprinnelig budsjett og regnskap på 4,5 millioner kroner. Dette tilskrives i hovedsak at kommunenes bidrag til felles konsortium for innkjøp av e-medier ikke ligger i budsjettet, men vises i regnskapet. Sykelønnsrefusjon er høyere enn opprinnelig budsjettert, totalt utgjør dette i overkant av 770 000 kroner. I tillegg kommer tilskudd fra fylkeskommunene til kompetansetiltak for ansatte i de videregående skolene, samt tilskudd til mindre prosjekter i samarbeid med Oslo Met og andre fylkeskommuner.

Posten *Overføringer og tilskudd til andre* viser i all hovedsak midler fordelt til kommunene til lese- og formidlingstiltak som følge av regjeringens leselyststrategi og utbetalinger til bibliotek som var med i prosjektet «Bok ut, bok inn.» Driften av Ullersmo fengselsbibliotek ble avvirket fra 1.1.2025, og restmidler fra staten ble derfor overført til Ullensaker kommune.

Postene *Avsetninger til bundne driftsfond* og *Bruk av bundne driftsfond* gjelder i hovedsak eksterne prosjektmidler og midler vi forvalter på vegne av kommunene. Det er avsatt kr 93.369,82 til Regional bibliotekutvikling som følge av Fylkesbibliotekets faktiske mindreforbruk i 2025.

2.3 Tall som teller

Nøkkeltall 2025 for Fylkesbiblioteket i Akershus, Buskerud og Østfold.

UTLÅN
Bibliotekbuss

10819
(11802)

BESØK
Bibliotekbuss

3727
(3898)

PROSJEKT
Antall

10
(8)

UTLÅN
Fjernlån

14778
(17515)

UTLÅN
Klassesett

16418
(15945)

KURS
Antall

101
(103)

KURS
Deltakere

4141
(3942)

Tall for 2024 står i parentes.

Utlånstallene for bibliotekbuss og klassesett er førstegangslån og fornyelser.

2.4 Representantskapet

Representantskapet er Fylkesbibliotekets øverste styringsorgan og består av to valgte medlemmer fra hver av fylkeskommunene, i tillegg til vararepresentanter.

Representantskapets rolle er å vedta årlig budsjetttramme og 4-årig økonomiplan for Fylkesbiblioteket. I tillegg skal representantskapet godkjenne årsmelding og årsregnskap.

I 2025 har det vært fire møter i representantskapet, to digitale og to fysiske møter. I tilknytning til ett av møtene har representantskapet deltatt på bibliotekbesøk i Fredrikstad og Sarpsborg bibliotek. Representantskapet har gitt innspill til fylkenes budsjettbehandlinger og behandlet sak om ekstra tilskudd til innkjøp av e-medier og e-lydbøker. Representantskapet har bidratt til evalueringen av oppgavefelleskapet og behandlet sak om forslag til endringer i samarbeids- og tjenesteavtale.

For perioden 2024 -2027 består representantskapet av:

Navn	Parti	Medlem	Fylke
Hans Gunnar Melgaard	H	Leder	Akershus
Vibeke Limi	FrP	Medlem	Akershus
Johann Baumann	H	Medlem	Buskerud
Kaja Yngsdal Hilleren	SV	Medlem	Buskerud
Ida Dutheil	R	Nestleder	Østfold
Trond Svandal	V	Medlem	Østfold

Deler av representantskapet sammen med biblioteksjef og bibliotekansatt og fylkesbiblioteksjefen under bibliotekbesøk i Fredrikstad.

Foto: Fylkesbiblioteket

Les mer :

[Representantskapet for Fylkesbiblioteket godkjente budsjettet for 2025](#)

[Fylkesbibliotekets årsberetning forteller om mye aktivitet det første året som oppgavefelleskap](#)

[Møte i representantskapet – evaluering, budsjett og leseplaner i jula](#)

3. SAMARBEID OG LEVERANSER I FYLKESKOMMUNEN

Fylkesbiblioteket skal ivareta regionale bibliotekoppgaver og regional bibliotekutvikling på vegne av fylkene Akershus, Buskerud og Østfold. Arbeidet utføres i tråd med nasjonale og regionale planer for bibliotekutvikling og sees i sammenheng med fylkeskommunenes øvrige planverk.

Sammen med fylkeskommunene har Fylkesbiblioteket vurdert ordningene for fjernlån, bibliotekbuss og samarbeidet med Akershus musikkråd om Dokumentasjonssenter for musikk. Arbeidet har vært politisk forankret i representantskapet og vurderingene har blant annet tatt utgangspunkt i hva som kan regnes som lovpålagte oppgaver for fylkeskommunene, slik det regionale ansvaret er definert i Lov om folkebibliotek, §6.

Som følge av de samlede vurderingene er det besluttet at bibliotekbussen fases ut i løpet av 2026. Samarbeidsavtalen med Akershus musikkråd om Dokumentasjonssenteret er avsluttet, og fjernlånsordningen ble avviklet 1. desember 2025.

3.1 Medvirkning i fylkeskommunenes plan- og strategiarbeid

Fylkesbiblioteket skal være en aktiv bidragsyter i fylkeskommunenes planarbeid. Bibliotek er en viktig del av samfunnsutviklingen og kan være virkemiddel i flere sammenhenger.

I Akershus har Fylkesbiblioteket deltatt i arbeidet med å revidere handlingsprogrammet til Regional plan for økt livskvalitet og deltakelse. I Buskerud har Fylkesbiblioteket deltatt i arbeidsgruppen som skal utvikle Buskerudplanen og i Østfold har Fylkesbiblioteket gitt høringssvar på forslag til nye regionale planer.

3.2 Høringsuttalelser og politiske saker

Fylkesbiblioteket kan utarbeide saksgrunnlag og gi innspill til fylkeskommunenes høringsuttalelser. Spesielt viktig er dette dersom sakene har relevans for utvikling av biblioteksektoren, eller der bibliotek er virkemiddel i samfunnsutviklingen.

I 2025 har det ikke vært fremmet sak fra Fylkesbiblioteket til fylkeskommunene, men det har vært gitt innspill om bibliotek til fylkeskommunenes årlige kulturpolitiske toppmøte.

Fylkesbiblioteket har orientert om sitt arbeid til Fylkesråd for kultur, tannhelse og frivillighet i Akershus, til komite for kultur, mangfold, næring og tannhelse i Akershus og til komite for folkehelse, kultur og mangfold i Østfold.

Østfold fylkeskommune gav høringssvar til ny boklov og Fylkesbiblioteket bidro med faglige innspill for å utarbeide høringssvaret.

3.3 Den kulturelle skolesekken (DKS)

Den kulturelle skolesekken er en nasjonal ordning som skal gi alle skoleelever en mulighet til å oppleve profesjonell kunst og kultur. Ordningen skal vise bredden av kultutrykk: kulturarv, film, musikk, litteratur, visuell kunst og scenekunst (Om DKS - Den kulturelle skolesekken)

Den kulturelle skolesekken i Akershus og Buskerud hadde samarbeid med Forenings !les om Uprisen i 2025. I Akershus var det to kritikerklasser og en juryklasse og to kritikerklasser og i juryklasse i Buskerud. Fylkesbiblioteket bidro til litteraturproduksjoner og arrangement i både grunnskole og videregående skoler, alt fra nyproduksjon, program og vurdering av søknader i begge fylker i 2025. I Akershus var det 18 produksjoner i grunnskolen og fem i videregående i skole. I Akershus arrangerte Fylkesbiblioteket i samarbeid med skolen, en mini-litteraturfestival på Li ungdomsskole i Nittedal, dette som en del av Leselystmidlene. I Buskerud var det 20 produksjoner i grunnskolen, en av disse en del av Leselyststrategien, og fire i videregående skole.

Både Akershus og Buskerud deltok i programråd for KOMMA, som er nasjonal visningsarena for litteraturproduksjoner i DKS. Buskerud deltok i programrådet til Appelsinia, som er Skien bibliotek/DKS Telemark sin litteraturfestival og Akershus arrangerte fagråd i samarbeid med fagpersoner og elever ved VGS arrangerer fagråd i samarbeid med fagpersoner og elever ved VGS.

Uprisen er en litteraturpris hvor ungdommer selv leser årets ungdomsbøker og kårer en vinner. Arrangeres i samarbeid med Foreningen !Les: Uprisen 2025

For DKS-leveranser i Østfold, ble det i løpet av året avklart at Østfold fylkeskommune ønsket en annen type leveranse enn det Fylkesbiblioteket kunne tilby. Siden leveranser til fylkeskommunene i prinsippet skal være likeverdige, ble det inngått en midlertidig avtale der Fylkesbiblioteket finansierer lønnsmidler til litteraturprodusent for skoleåret 2025–2026. Avtalen skal evalueres i løpet av 2026.

Bilder fra DKS-produksjonene «Borti natta» med Scheen Theaterselskab og «Alien i klassen» med Vegard Markhus. Foto: Fylkesbiblioteket

3.4 Utvikling av skolebibliotek

Illustrasjon: Fylkesbiblioteket

Fylkesbiblioteket bistår fylkene i utvikling av bibliotekene i videregående skole. Arbeidet er forankret i Utviklingsplan for skolebibliotek i Viken 2022-2025. Avtalen om kompetanseutvikling for ansatte i skolebibliotek i videregående skole gjelder ut 2025, og har gjort det mulig å arrangere felles kompetansenettverksdager, samt støtte ansattes deltakelse på relevante kompetansetiltak i regi av fylkesbiblioteket.

Faggruppe for utvikling av skolebibliotek er etablert i 2025, slik Tjenesteavtalens punkt 5.2 om operativ samhandling åpner for. Gruppen er satt sammen av en representant fra opplæring og kompetanse i hvert fylke, samt minst

to representanter fra fylkesbiblioteket. Faggruppen har hatt to møter i 2025, og har vedtatt mandat og behandlet saker som forlengelse av utviklingsplan, avtale om kompetansemidler, arbeidsgruppe for biblioteksystem, KS bibliotek (tidligere Bibliotek24), felles kompetansenettverksdag, transportordning og årsberetning for skolebibliotekutvikling.

Bibliotekene i videregående deltar i flere felles avtaler koordinert av Fylkesbiblioteket. Avtale om bibliotektransport, innkjøp av digitale innholdstjenester gjennom KS bibliotek og felles katalog i biblioteksystemet. Dette muliggjør lånesamarbeid, felles utlånsløsning og samarbeid om innkjøp av e-bøker.

3.5 Prosjekter og tiltak

Fylkesbiblioteket jobber sammen med fylkeskommunene om prosjekter og andre tiltak innenfor ulike fagområder.

Sammen med Buskerud fylkeskommune har det blitt arbeidet med å utvikle en chatbot som skal kunne svare ut spørsmål om fylkesbibliotekets tilbud og tjenester. Dette arbeidet kan gjenbrukes i Akershus og eventuelt i Østfold dersom det skal utvikles en lignende svartjeneste der.

Fylkesbiblioteket har bidratt med ett arrangement under Mangfoldslunsj i Buskerud fylkeskommune og ellers deltatt i Buskeruds bærekraftsnettverk.

3.6 Synliggjøring av bibliotek

Det er viktig at bibliotekenes tilbud til innbyggerne synliggjøres på fylkeskommunenes digitale plattformer. I 2025 har det blant annet blitt publisert nyhetssaker om fylkesbibliotekenes samarbeid med KS digital og om folkebibliotekenes samarbeid med barnehager for å fremme leselyst. Fylkesbiblioteket foreslår nyhetssaker til alle tre fylkeskommuner, og det er opp til det enkelte fylke hva de velger å publisere. Akershus hadde to nyhetssaker på sine hjemmesider, mens Buskerud og Østfold publiserte fire saker i løpet av året.

Illustrasjon: Utvalg av avisutklipp: Fylkesbiblioteket

Les mer :

Akershus:

[Fylkesbibliotekene etablerer nasjonalt samarbeid med KS Digital](#)

[Sommertips fra fylkesbiblioteket: Ta med deg biblioteket i lomma](#)

Østfold:

[Leseglade for barn og unge](#)

[Bibliotek og barnehager samarbeider om leselyst](#)

[10 millioner kroner til kulturarenaer i Østfold](#)

[Felles løft for lesing med de minste](#)

Les mer :

Buskerud:

[Fylkesbibliotekene etablerer nasjonalt samarbeid med KS Digital](#)

[Samarbeider med barnehagene om flere bøker og mer høytlesning](#)

[Hol, Hemsedal og Nesbyen blant landets beste bibliotek](#)

[Vil tenne leselyst tidlig: – Leseglade barnehagebarn](#)

[Mangfoldslunsj- Pride og skeiv litteratur](#)

[Fylkesbiblioteket inviterer til åpen dag](#)

3.7 Forvaltning av avtaler

På vegne av bibliotekene har Fylkesbiblioteket en viktig oppgave i å initiere og koordinere felles avtaler om bibliotek tjenester. Slike avtaler kan innebære stordriftsfordeler og lavere kostnader for det enkelte bibliotek. Anskaffelser og forvaltning av avtaler har skjedd i samarbeid med Anskaffelser i Akershus, Buskerud og Østfold kommunalt oppgavefellesskap, ANSKA Ko.

Les mer :

[E-boksamarbeid](#)

E-boksamarbeidet for Akershus, Buskerud og Østfold er et velfungerende samarbeid som tar sikte på å sikre innbyggerne i fylkene et godt og variert tilbud av digitale bøker (e-bøker og e-lydbøker). Fylkesbiblioteket håndterer separate avtaler knyttet til utlånsløsning og innhold av digitale bøker på vegne av konsortiet for alle tre fylker. Kostnadene fordeles mellom bibliotekene i kommunene og de videregående skolene.

I januar 2025 ble det avgjort at ny anskaffelse for engelske digitale bøker skulle slås sammen med anskaffelse av norske digitale bøker. "Anskaffelse av innkjøp av e-bøker og e-lydbøker" ble kunngjort i juni, og tilbud ble levert i august. Evaluering og endelig avgjørelse ble gjennomført i september. Tildeling ble sendt til BS e-bok som var eneste leverandør. Ny kontrakt gjelder fra 1. november. BS e-bok har hatt forsinkelser knyttet til levering av innhold på engelsk. I samarbeid med ANSKA ble det derfor meldt inn varsel om dagbøter, dette ble tatt til følge av leverandør.

Det ble også satt i gang et omfattende arbeid for å anskaffe ny transportavtale for frakt av medier mellom bibliotekene i fylkene. Ordningen med transportavtale sikrer at innbyggerne kan låne medier på tvers av bibliotekene, og også fra andre fylker enn Akershus, Buskerud og Østfold. Imidlertid stoppet prosessen opp da det ble bestemt at samarbeidet om anskaffelser, ANSKA Ko, skal avvikles. I påvente av videre avklaringer er nåværende transportavtale prolongert med ett år.

4. BIBLIOTEKUTVIKLING

4.1 Bestillingstjenester: Bibliotekgerilja og Lesersørvís

Høsten 2025 gjennomførte Fylkesbiblioteket en testperiode med bestillingstilbud som del av kompetansetilbudet. I første omgang var det ønskelig å samle erfaringer fra to tilbud; Bibliotekgeriljaen og Lesersørvís. Dette er eksisterende tilbud, men har ikke tidligere vært markedsført gjennom kompetansekalenderen. Tilbudene videreføres som bestillingstilbud våren 2026.

*Fra venstre: Bilde fra geriljaen sin orientering om forslag til tiltak for å fornye barneavdelingen på Mysen bibliotek. Midten og til høyre: bilder fra geriljaens oppdrag på Eggedal filial.
Foto: Fylkesbiblioteket*

Høsten 2025 var **bibliotekgeriljaen** ett av to bestillingstilbud fra fylkesbiblioteket, en satsing på eksisterende tilbud som ikke tidligere var markedsført i kompetansekalenderen. Tre oppdrag ble meldt inn, og geriljaen rykket ut.

I Eggedal ble det utarbeidet forslag til total forvandling av biblioteket. I Indre Østfold ble det laget forslag til endringer ved Havnås fengselsbibliotek og Mysen bibliotek. Det ble jobbet flere dager i hver kommune, og rapporter med forslag til ny utforming og videre arbeid ble levert. Rapportene utløste midler i kommunene.

Bibliotekgeriljaen består av rådgivere som rykker ut på bestilling til folkebibliotek og videregående skolebibliotek. Bibliotekrommene i fylket er umake, og behovene varierer. Geriljaen jobber tett med bibliotekansatte for å finne og gjennomføre nye løsninger i lokalene.

Geriljaen foreslår nye løsninger med bevisste bærekraftige valg som også inkluderer gjenbruk.

[@bibliotekgeriljaen](#)

Lesersørvis er bestilt inn til flere bibliotek i alle tre fylker og vil reise på oppdrag i 2026. Tilbudet består av et skreddersydd lesersørviskurs for personalgruppa. Målet er å gi et felles verktøy for litteraturformidling, og bidra til at metoden blir implementert i den daglige driften på biblioteket. Kurset gjennomføres som 2-3 halvdagsamlinger på biblioteket.

4.2 Leselystmidler - samarbeid mellom bibliotek og barnehager

Foto: Fylkesbiblioteket

Fylkesbiblioteket har fordelt leselystmidler fra Nasjonalbibliotekets nye tilskuddsordning, som følger opp Regjeringens Leselyststrategi «Sammen for lesing». I samråd med folkebibliotekene ble nesten 1,8 millioner kroner fordelt på 51 kommuner i Akershus, Buskerud og Østfold. Målet var å gi barnehagebarn bedre tilgang til bøker gjennom økt samarbeid mellom barnehager og folkebibliotek. Av de nasjonale leselystmidlene har 100 000 kroner blitt brukt til kompetansetiltak for 200 ansatte i barnehage og bibliotek.

Interessen var stor da Fylkesbiblioteket inviterte til fysiske samlinger i henholdsvis Akershus, Buskerud og Østfold i oktober og november. På alle tre samlingene holdt førstelektor Hilde Dybvik fra OsloMet foredrag om hvordan man kan jobbe for å skape mer leseglede i barnehagene, og hvordan bibliotekene kan bidra. På hver samling var det bidrag fra lokale barnehager og bibliotek, som delte erfaringer og praktiske tips.

Gjennom gruppearbeid på tvers av profesjoner, der man samarbeidet om formidlingsopplegg til nye bøker, ble det lagt grunnlag for et sterkere samarbeid mellom barnehager og bibliotek i årene som kommer.

“

– Selv om vi møtes relativt jevnlig og har god kontakt, er det noe med å få tid til å reflektere sammen og bli bedre kjent. Det styrker samarbeidet! Veldig nyttig at dette initiativet kommer fra dere i Fylkesbiblioteket. Vi lærte masse av hverandre og det var veldig positivt å ha god tid til å dele erfaringer.

Fra deltaker på leselystsamling i Hokksund

4.3 Formidling av kunsthåndverk i bibliotek

**VERDENS STØRSTE
PICNIC
I BIBLIOTEKETS AULA**
MED SVEIN OVE KIRKHORN

Bli med på PICNIC!
Vi har masse kule piknik-klær
og en liten matpakke til barna som
blir med på fortellerstund.
Passer for barn fra 3 år og oppover.

Lørdag
**08.
nov.**
kl. 11.00

FREDRIKSTAD-
BIBLIOTEKENE

Fortellerstund med
Ann-Charlott
Christensen

NK VIKEN

Norske Kunsthåndverkere (NK) fyller 50 år. NK Vikens jubileums-
markering er et samarbeid med fylkesbibliotekene i Akershus,
Buskerud og Østfold. Nå kan du se og oppleve kunsthåndverk
og kunsthåndverkere der du bor! Fra siden 1975 vært de
profesjonelle kunsthåndverkenes fagorganisasjon, og arbeider
for å styrke deres virke og synliggjøre materialet kunst i Norge.

Norske kunsthåndverkere Viken (NK Viken) er en medlemsorganisasjon for kunsthåndverkere i Akershus, Buskerud og Østfold. I forbindelse med 50-årsjubileet bidro Fylkesbiblioteket i Akershus, Buskerud og Østfold som samarbeidspartner og bindeledd for å skape «direkte møter mellom kunsthåndverkere og bibliotekpublikum». Fylkesbiblioteket sendte informasjon til bibliotekene og sørget for at alle mottok plakater og bokmerker med kunsthåndverksmotiv.

Bibliotekene kunne også søke NK Viken om støtte til arrangementer i samarbeid med lokale kunsthåndverkere. Det ble gjennomført 37 unike arrangementer som nådde et bredt publikum, inkludert barn og unge.

“

–Jeg fikk øynene opp for hvilken arena biblioteket kan være for kunsthåndverkere til å nå ut til et mangfoldig publikum gjennom foredrag, workshop og små enkle utstillinger.

4.4 Boklek

Foto: Fylkesbiblioteket

Boklek

Prosjektet ble etablert i 2014 av Norsk Litteraturfestival, Innlandet fylkesbibliotek og folkebibliotekene i Innlandet.

Siden 2024 har prosjektet vokst trinnvis:

2024: Rogaland

2025: Telemark og Østfold

2026: Buskerud

2027: Akershus

Sparebankstiftelsen støtter satsingen i alle fylker i perioden 2025–2027. Samarbeidet mellom fylkene beskrives som solid og godt etablert.

Boklek er et årlig leselystprosjekt for skolestartere i barnehagen som skal skape tidlige, positive litteraturopplevelser. En barnebokforfatter, illustratør eller formidler reiser på turné til folkebibliotekene i Boklek-fylkene.

Våren 2025 inviterte Fylkesbiblioteket 21 bibliotek i pilotfylket Østfold, og 18 meldte interesse. Årets bok var «Alle sammen teller» av Kristin Roskifte. Roskifte og formidlerne Kristine Haugland og Marianne Sundal gjennomførte 44 formidlinger over 26 dager i Østfold dette halvåret.

Av 3065 skolestartere i Østfold deltok 2008 barn. Erfaringer fra Innlandet viser at deltakelsen øker når prosjektet blir kjent. De senere årene har over 80 prosent av skolestarterne i Innlandet deltatt.

Alle barnehagene fikk et eksemplar av «Alle sammen teller» etter formidlingen i biblioteket, og hvert barn fikk et bokmerke.

4.5 Forbudte bøker-uka

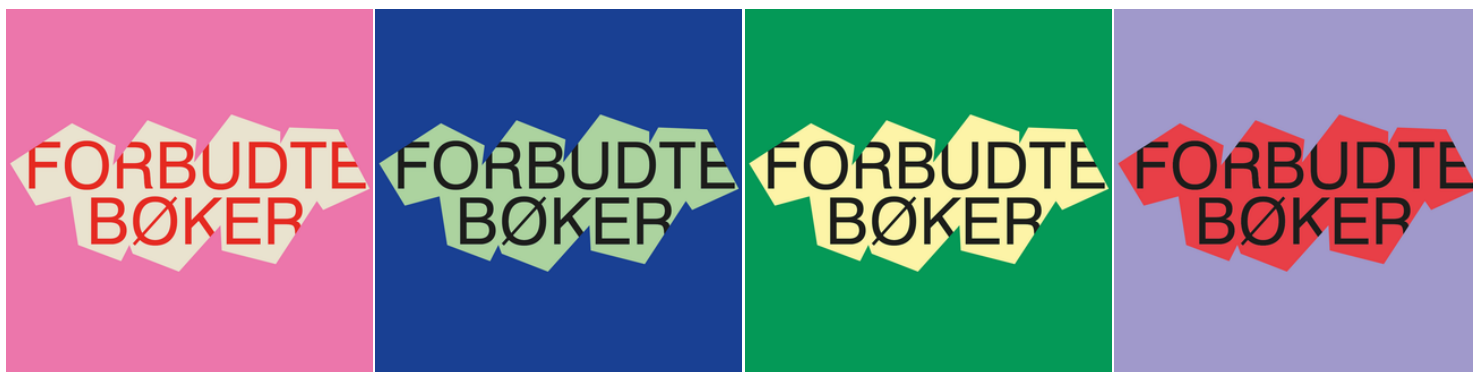

Forbudte bøker-uka

Nasjonal og internasjonal kampanje for å sette fokus på sensur, ytringsfrihet, forbudt litteratur og ferie friheten og retten til å lese. Ble markert for første gang i Norge i 2024: [Forbudte bøker-uka Norge - Kompetansebank](#)

*Her pakker ansatte fra Fylkesbiblioteket materiell til Forbudte bøker-uka til landets bibliotek.
Foto: Fylkesbiblioteket*

I 2025 ble Forbudte bøker-uka markert for andre gang i Norge, fra 6.-12.oktober. Fylkesbiblioteket i Akershus, Buskerud og Østfold pakket og sendte ut plakater og kampanjemateriell til bibliotek over hele landet. I Akershus, Buskerud og Østfold deltok 82 bibliotek, omtrent like mange folkebibliotek og skolebibliotek i videregående skoler.

4.6 Samarbeidet med KS, HKdir og NB

Deltakere på erfaringsamling i Lillestrøm. Foto: Fylkesbiblioteket

Fylkesbiblioteket har i flere år samarbeidet med Kommunesektorens organisasjon (KS), Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HKdir) og Nasjonalbiblioteket (NB) for å legge til rette for økt digital deltakelse og inkludering i befolkningen.

I mars 2025 inngikk partene en strategisk samarbeidsavtale som formaliserer samarbeidet og forplikter dem til kunnskapsdeling og veiledning av veiledere gjennom digitale tjenester og fysiske samlinger.

Les mer:

[Felles løft for digital inkludering](#)

[Digital inkludering i praksis: Å gjøre en forskjell](#)

I oktober arrangerte partene en nasjonal erfaringsamling i Lillestrøm i samarbeid med Lillestrømbibliotekene. 90 kommunalt ansatte veiledere fra servicekontor og bibliotek deltok i kunnskapsdeling og diskusjon.

Digitaliseringsdirektoratet (DigDir), NAV, Posten, Politiet og Lillestrøm kommune bidro med innlegg. Dette var femte gang avtalepartene samarbeidet om planlegging og gjennomføring av et felles fysisk arrangement for offentlig ansatte veiledere. Samlingen ble finansiert av HKdir og KS.

Tiltaket bidrar til økt digital deltakelse og inkludering i befolkningen, samt kunnskapsdeling og erfaringsutveksling mellom offentlige virksomheter som jobber med veiledning av veiledere.

4.7 Kampanje Uke 17

UKE17 er bibliotekenes bærekraftsuke. Norsk bibliotekforening inviterer hvert år alle bibliotek til å sette FNs bærekraftsmål på dagsorden i uke 17, og til å synliggjøre bibliotekene som en bærekraftig ressurs i lokalsamfunnet. For å synliggjøre bibliotek og bibliotekenes tilbud utviklet Fylkesbiblioteket felles kampanjemateriell på norsk bokmål, nynorsk og noe på engelsk.

Illustrasjonsbilder fra kampanjen Uke 17

Det var både fysisk og digitalt markedsføringsmateriale. Målet var å treffe målgruppa der de er. Det var plakater i A3 til å henge opp i bibliotekrommet og andre steder i kommunen, og kampanjebilder til nettsider, informasjonsskjermer og sosiale medier. Å kjøre samme kampanje i bibliotekene i Akershus, Buskerud og Østfold samtidig, gir en unik mulighet til å sette biblioteket på kartet!

4.8 Opprettelse av KS Bibliotek i KS Digital

KS Bibliotek er et nasjonalt samarbeid som skal sikre likeverdig tilgang til digitale innholdstjenester for folkebibliotek og videregående skolebibliotek gjennom nasjonal samordning.

I perioden 2021 til 2024 etablerte fylkesbibliotekene samarbeidet Bibliotek24 for å sentralisere anskaffelse og drift av digitale innholdstjenester. 1. mai 2025 ble virksomheten overdratt fra Vestfold fylkeskommune til KS Digital, og navnet ble endret til KS Bibliotek. Overdragelsen markerte en ny fase der alle fylkeskommuner har sluttet seg til en felles modell for finansiering og drift. I 2024 vedtok fylkeskommunene å bidra med årlige driftsmidler på 150 000 til 350 000 kroner per fylke.

Gjennom KS Bibliotek opererer folkebibliotek og offentlige videregående skolebibliotek under nasjonale, enhetlige vilkår for digitale innholdstjenester. Ordningen legger til rette for en nasjonal infrastruktur som ivaretar kvalitet, sikkerhet og likeverd i hele landet.

Fylkene slutter seg til ferdigforhandlede avtaler som gir bibliotek over hele landet tilgang til de samme tjenestene. Som del av KS Digital videreføres arbeidet integrert i offentlig sektor, noe som gir et mer likeverdig tilbud uavhengig av bosted. På sikt kan KS Bibliotek samle og samordne nasjonal anskaffelse og drift av e-boktjenester, som i dag håndteres fylkesvis.

5. KOMPETANSEUTVIKLING

5.1 Kurs i kildebevissthet for folke- og vgs-biblioteket

Foto: Fylkesbiblioteket

En viktig oppgave for bibliotekansatte i et gjennomdigitalisert samfunn er å hjelpe publikum med å vurdere informasjonskilder.

I 2025 ble kurset *Digital kildebevissthet* lansert. Kurset er et grunnkurs utviklet av Tenk!, skoleavdelingen til Faktisk.no. Kurset er nettbasert, kan gjennomføres som selvstudium, eller tas sammen med kolleger på arbeidsplassen.

Fylkesbiblioteket inviterte gjennom 2025 til to fysiske oppstartskurs, ett i Drammen og ett i Oslo, og tre digitale samlinger for å inspirere og komme i gang med kurset. Nær 300 bibliotekansatte i Akershus, Buskerud og Østfold satte i gang med kurset i 2025. Når det er fullført, kan de kalle seg kildeveiledere.

Etter inspirasjon fra kurset har to bibliotek satt i gang egne satsinger i sitt bibliotek: Lillestrømbibliotekene tilbyr innbyggerne opplegget «Stopp! Tenk. Sjekk» og på Ringerike videregående skole kan elevene ta «Kildeknappen».

Les mer:

[Kildebevissthet på programmet denne våren](#)

[Biblioteka satsar på digital kildebevissthet](#)

**Vi er kilde-
veiledere***

Spør oss om hjelp

5.2 Bibliotekdagene

29. og 30. april 2025 møttes 170 deltakere til Bibliotekdagene i Fredrikstad. Fredrikstad bibliotek var samarbeidspartner for konferansen. Hovedtema var Bibliotek = deltakelse. På programmet sto blant annet yringsfrihet, økt desinformasjon, lesing som nøkkel til samfunnet og kunstig intelligens. Det ble også presentert beste praksis fra en rekke bibliotek. På kvelden inviterte Fredrikstad bibliotek til åpent hus.

Bibliotekdagene. Foto: Jørgen Greiner

Les mer:

[Bibliotekdagene 2025: Bibliotek = deltakelse](#)

Bibliotekdagene arrangeres annet hvert år og er en arena for kompetanse- og nettverksbygging for bibliotekansatte i Akershus, Buskerud og Østfold. I evalueringen i etterkant svarte nær 98 % at de var fornøyde eller svært fornøyde med årets bibliotekdager. Det bekrefter at Bibliotekdagene er etablert som en viktig møteplass for bibliotekansatte i alle tre fylker

5.3 VIRAK

VIRAK-konferansen 2025 ble arrangert i Drammen, som et samarbeid mellom Universitetet i Sørøst-Norge, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Høgskolen i Østfold og Fylkesbiblioteket i Akershus, Buskerud og Østfold. Det var første gang et fylkesbibliotek var med som arrangør av konferansen. Konferansen hadde 292 deltakere. Det var deltakere fra folkebibliotek, skolebibliotek, fagbibliotek og fylkesbibliotek, de fleste deltakerne kom fra universitets- og høgskolebibliotek.

Åpning av VIRAK-konferansen 2025. Foto: Nina Holtan

Konferansen hadde som mål å utforske hvordan universitets- og høgskolebibliotek spiller en rolle i høyere utdanning og samfunn, i samspill med andre bibliotektyper. Konferansen var et konkret resultat av det regionale samarbeidet på tvers av biblioteksektorene i Akershus, Buskerud og Østfold.

“

Det var veldig flott at dere hadde et eget løp for overgangen mellom vgs og universitet og høyskole. Det er mange fellestrekk mellom de ulike delene av biblioteksektoren og vi har mye å lære av hverandre. Jeg har tro på at enda flere skolebibliotekarer kan være interesserte neste gang. Fortsett å lage program som favner på tvers!

Fra deltaker på VIRAK-konferansen

5.4 Bokgildet

Bokgildet er et årlig heldags litteraturseminar i regi av Fylkesbiblioteket i Akershus, Buskerud og Østfold, med bidrag fra ansatte i folkebibliotekene. I 2025 ble det arrangert i februar på Litteraturhuset i Oslo, med mulighet for å delta digitalt. Til sammen deltok 220 bibliotekansatte, lærere og andre interesserte.

Les mer:

[Bokgildet 2025](#)

Bokgildet skal gi kunnskaper om ny litteratur for voksne. Deltakerne fikk presentert 46 bøker i ulike sjangre og målformer, samt møte forfatter Kyrre Andreassen i en samtale om hans nyeste bok. Bokgildet er også en arena for å styrke sin kompetanse som formidler. I løpet av dagen sto 19 bibliotekansatte på scenen. Bokgildet 2025 fikk støtte fra Kulturrådet.

Bokgildet 2025. Foto: Fylkesbiblioteket

“

Fint at det er så mange som presenterer. Alle har sin stil og da blir det en spennende variasjon. Fikk lyst til å lese (nesten) alle bøkene :)

Fra deltaker på Bokgildet 2025

5.5 Ungdomsbokgildet

Ungdomsbokgildet er et heldagsseminar om ny litteratur for ungdom som arrangeres årlig, med støtte fra Kulturrådet. Ungdomslitteraturen blir sjelden anmeldt og får liten oppmerksomhet i media. På seminardagen får publikum presentert nye utgivelser av forfattere som er rekruttert fra folkebibliotekene.

Les mer:

[Inspirerende møte med årets ungdomslitteratur](#)

Ungdomsbokgildet 2025. Foto: Fylkesbiblioteket

Dagen byr på forfattermøter, samtaler knyttet til ungdomskultur og møter med ungdom. Av evalueringene ser man at Ungdomsbokgildet er en viktig møteplass og et rom for nettverksbygging.

Seminaret hever kompetansen om ungdomslitteratur hos bibliotekansatte og ansatte i skolen, og hos lærerstudenter og utdanningsinstitusjoner som USN. Seminaret strømmes, og Ungdomsbokgildet har derfor publikum over hele landet. Årets Ungdomsbokgilde hadde 249 deltakere totalt, fysisk og digitalt.

Ungdomsbokgildet er et tiltak knyttet til målet om at bibliotekene i Akershus, Buskerud og Østfold skaper flere og bedre lesere.

“

Veldig fint tiltak! Viktig for ungdomslitteraturen og for å vise at bibliotekansatte kan eie en scene

Fra deltaker på Ungdomsbokgildet 2025

5.6 Lesersørvis - kurs for kursledere

Lesersørvis er en metodisk tilnærming til leseveiledning, og er en utbredt formidlingsmetode i bibliotekmiljøet.

Fylkesbiblioteket i Akershus, Buskerud og Østfold har et nasjonalt ansvar for bibliotekenes Lesersørvisarbeid. To dager i juni samlet Fylkesbiblioteket 24 deltagere på kurslederkurs i Lesersørvis-metoden. Deltagerne kom fra hele landet, Sverige og Danmark. Målet var å dele erfaringer, og å gi flere verktøy for å kurse i metoden.

Les mer:

[Lesersørvis har gjort meg mindre snobbete](#)

5.7 Statistikkverksted

Foto: Fylkesbiblioteket

Tall og innsikt spiller en viktig rolle i bibliotekutvikling og Fylkesbiblioteket inviterte til statistikkverksted for bibliotekene. Bruk av statistikk som formidlingsverktøy for bibliotekutvikling var tema for statistikkverkstedet, med fokus på hvordan tall og innsikt kan styrke fortellingen om bibliotekets samfunnsverdi gjennom relevante datakilder, verktøy og praktiske eksempler. Verkstedet ble gjennomført med faglige bidrag fra Fylkesbiblioteket, Deichman, Biblioteksentralen, Lier bibliotek og Lier kommune.

Målet var at Statistikkverkstedet skulle gi bibliotekansatte verktøy til å bruke egne data aktivt, slik at biblioteket kan jobbe målrettet og dokumentere sin rolle i utviklingen av lokalsamfunnet.

5.8 Kulturytring

Foto: Fylkesbiblioteket

Kulturytring er en årlig konferanse i Drammen, som har som mål å være en nasjonal arena og kulturmønstring for kulturpolitikk. I samarbeid med Drammensbiblioteket arrangerte Fylkesbiblioteket panelsamtalen *Under press – Er skole, utdanningsinstitusjoner og bibliotek rustet til å stå imot autoritære tendenser?* på Drammensbiblioteket. Debattleder Carl Emil Vogt snakket med Kristine Novak, virksomhetsleder for Karriere Buskerud, Oda Cornelia Knudsen, virksomhetsleder for Kongsberg bibliotek og Arne Jensen, seniorrådgiver i Norsk Redaktørforening.

I etterkant av samtalen skrev Kristine Novak en kronikk i Drammens tidende: [Er skoler forberedt på å håndtere press på ytringsfriheten?](#)

5.9 Samarbeid om Digitalt påfyll

Les mer:

[Nytt samarbeid om Digitalt Påfyll](#)

Høsten 2025 slo Agder fylkesbibliotek og Fylkesbiblioteket i Akershus, Buskerud og Østfold sammen sine webinar tilbud de siste fem årene, Påfyll og Digitalt påfyll til ett nasjonalt tilbud; Digitalt påfyll. Webinarne er et lavterskeltilbud for biblioteksektoren i Norge og tar for seg ulike problemstillinger i bibliotekhverdagen og inkluderte også KI-aktuelt (se side 30).

Formålet med samarbeidet var å jobbe sammen for et bredere tilbud, større faglig redaksjon og tidsbesparelse i utvikling av tilbudet. Det ble også gjort opptak av de fleste webinarne. Det var i snitt 148 deltakere direkte på Digitalt påfyll høsten 2025

5.10 Kunstig intelligens i bibliotekene – seminar og KI-aktuelt

Panel samtale om kunstig intelligens i biblioteksystemet. Foto: Claus A. Johannesen

Les mer:

[Seminar om kunstig intelligens i biblioteksektoren: Etikk, praksis og inspirasjon](#)

Fylkesbiblioteket i Akershus, Buskerud og Østfold i samarbeid med fylkesbibliotekene i Agder, Innlandet, Telemark og Vestfold og Biblioteksentralen arrangerte **KI-seminar** 22.10.25. Målgruppen var folkebibliotek og videregående skolebibliotek og formålet med seminaret var inspirasjon, kompetanseheving og praktisk bruk av kunstig intelligens, både for erfarne og nybegynnere. Samt samarbeid om kompetanseheving om KI på tvers av fylker og å følge nasjonal digitaliseringsstrategis mål om KI-bruk i offentlige virksomheter.

På programmet var faglig innlegg med tema fra praktisk bruk, etiske utfordringer og personvern, verksteder med praktisk testing, panel samtale med biblioteksystemleverandørene og internasjonal vinkling med presentasjon av Vöbb-chatboten i Berlinbibliotekene. Det deltok over 100 personer fra hele landet fra ulike typer bibliotek.

Veldig bra og ikke minst viktig seminar. Kjempe fornøyd med blandingen av praktisk og informativt!

Deltaker på seminaret 22.10.25

Fire av de Digitale påfyllene i 2025 hadde tema **KI-aktuelt**. Disse tok opp aktuelle verktøy, nyheter og problemstillinger knyttet til kunstig intelligens (KI). Eksempelvis praktiske eksempler på bruk av KI i bibliotek i Norge og Finland, KI i bruk hos andre offentlige institusjoner, praktisk og kreativ bruk av KI i arbeidshverdagen og kildebevissthet i møte med KI. Det var i snitt 147 deltakere på KI-aktuelt i 2025, 97 på det minste og 255 på det meste.

5.11 Quria-kvarter

Quriakvarter er et månedlig, digitalt informasjonsmøte for alle ansatte i skolebibliotek i videregående skole som jobber i felles katalog i biblioteksystemet Quria. Møtet varer en halv time, og har som mål å holde alle de ansatte oppdatert på samarbeidet i felles katalog. Møtene planlegges i samarbeid med arbeidsgruppen for biblioteksystem, og gjennomføres av skolebibliotekkoordinator i Fylkesbiblioteket.

På agendaen er aktuell informasjon og nyheter om biblioteksystem, samt gjennomgang av nye rutiner, veiledninger, tips, triks og påminnelser. Mange følger møtene direkte, og mange ser opptak av møtet i etterkant. I 2025 ble det holdt 9 møter, 6 i løpet av vårsemesteret, og 3 på høsten.

5.12 Workshop om formidling av åpen forskning

Fylkesbiblioteket har som mål å være pådriver for åpen tilgang til litteratur, kunnskap og forskning og har arrangert to workshops om formidling av åpen forskning i samarbeid med OsloMet. Disse var en del av prosjektet Kompetanseløft for formidling av forskningsbasert kunnskap i folkebibliotek. Bibliotekansatte fra folkebibliotek og videregående skoler utforsket hva forskningsbasert kunnskap er, hvor man finner åpne kilder, og hvordan disse kan brukes. Deltakerne likte å få konkrete tips og bedre kjennskap til pålitelige ressurser. Dette har gitt dem økt selvtillit og trygghet til å veilede innbyggere på let etter pålitelig informasjon. Slik bidrar bibliotekene med å bygge opp motstandskraft mot desinformasjon i samfunnet.

Les mer:

[Kompetanseløft gjør folkebibliotekene til tryggere veiledere mot desinformasjon](#)

[Åpne kilder trumfer falske nyheter](#)

Workshop på Mysen innbyggertorg og bibliotek. Foto: Fylkesbiblioteket

